

ro

Uniunea Europeană
Politica Regională

info regio

| Nr 25 | Martie 2008 |

panorama

**Politica regională,
dezvoltarea durabilă și
schimbările climatice**

Cuprins

Politica regională, dezvoltarea durabilă și schimbările climatice

Dezvoltarea durabilă și dezvoltarea regională – de la schimbările climatice la acțiunea în domeniul energetic

Schimbările climatice – și impactul lor asupra modului în care producem și consumăm – se află din ce în ce mai mult în centrul politicii de dezvoltare durabilă.

Adaptarea regională la schimbările climatice: o provocare de planificare spațială europeană

Este esențial pentru europeni să introducă măsuri rapide, adecvate și eficiente din punct de vedere al costurilor pentru a evita sau a reduce pericolul potențial al schimbărilor climatice pentru oameni și sistemele ecologice.

Regiuni care colaborează pentru dezvoltarea durabilă

Rețeaua de „Programe ecologice de dezvoltare regională (PEDR)” a realizat produse pentru a ajuta organismele publice să acorde importanță deplină problemelor de mediu în dezvoltarea locală și regională.

PEDR în acțiune: Regatul Unit al Marii Britanii, Austria, Grecia, URBACT

De la zero: Polonia

Raport: Avans important pe drumul către o economie cu nivel redus de carbon

Estul Angliei este una dintre puținele regiuni europene care ar putea atinge noile și ambițioasele ținte ale UE de Comisia Europeană în ceea ce privește reducerea carbonului.

De la zero: Insulele Canare (Spania)

INTERREG în acțiune

3

7

10

13

14

16

20

21

Fotografii (pagini): Comisia Europeană (1, 3, 4, 5, 6, 15), LIFE projects (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9), Mark Passmore (10, 11), South West Regional Office (12), Ecodyfi (13), Energieagentur Judenburg-Knittelfeld-Murau (13), ANATOLIKI S.A. (13), Commune Napoli (13), EEDA (16, 28, 29), Dong Energy A/S (17), Instituto Tecnológico de Canarias (20), ASECOR (21), Stadtreinigung Leipzig, Vital Signs project (21), GTK (21).

Coperta: Proiectul râului Nestos: Barajul Thissavros pentru irigare și producere de energie (în cooperare cu Bulgaria), Drama, Grecia.
Alte contribuții: Pierre Ergo, Jean-Luc Janot.

Redactor: Ana-Paula Laissy, Comisia Europeană, DG Politică Regională.
Această revistă este tipărită în engleză, franceză și germană pe hârtie reciclată.

Dosarul tematic este disponibil în 22 de limbi ale Uniunii Europene la:
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm
Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorului și nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Comisiei Europene.

Dezvoltarea durabilă și dezvoltarea regională – de la schimbările climatice la acțiunea în domeniul energetic

Schimbările climatice – și impactul lor asupra modului în care producem și consumăm – se află din ce în ce mai mult în centrul politicii de dezvoltare durabilă. Ele se află, prin urmare, în centrul dezvoltării regionale, reprezentând o provocare fără precedent, dar și o oportunitate pentru regiunile europene în ceea ce privește capacitatea lor de a inova și a crea noi locuri de muncă.

Un sistem fotovoltaic mare produce 530 MWh din energie solară în Blons, Austria.

„Dezvoltarea durabilă”, care implică un echilibru între problemele economice, sociale și de mediu, a fost multă vreme un obiectiv fundamental al politicii europene. Totuși, o provocare majoră este acum pe cale să o depășească: schimbările climatice¹. Cu toate că procesele care duc la schimbările climatice sunt legate de o serie de domenii (aer, apă, sol, biodiversitate) și sectoare de activitate (transporturi și construcții, industrie și agricultură), un element central le străbate pe toate – energia. Această energie este în mare măsură dependentă de combustibilii fosili, care nu numai că sunt un factor major în producerea efectului de seră, dar sunt și o resursă limitată în ceea ce privește rezervele. Această

situație înseamnă că UE depinde de sursele de energie externe și că este expusă la volatilitatea prețurilor.

Prin urmare, este normal ca schimbările climatice și energia să se situeze în fruntea celor șapte provocări enumerate în Strategia UE de Dezvoltare Durabilă (SDD), adoptată de Consiliul Uniunii Europene în 2006. Celelalte șase provocări identificate în SDD sunt transporturile durabile, consumul și producția durabile, conservarea resurselor naturale, sănătatea, integrarea socială și demografia, precum și sărăcia globală.

(1) Carta verde a Comisiei adresată Consiliului, Parlamentului European, Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor – Adaptarea la schimbările climatice în Europa – opțiuni pentru acțiunea UE [COM(2007) 354 final]; și proiectul PESETA – Impacturi ale schimbărilor climatice în Europa: <http://peseta.jrc.es/>

Primul raport al Comisiei privind strategia de dezvoltare durabilă

Pe 22 octombrie 2007, Comisia Europeană a adoptat primul său raport privind evoluția SDD². Cu toate că progresul în acest domeniu rămâne modest, evoluțiile politicilor naționale și europene sunt mai încurajatoare, în special în domeniul energiei și al schimbărilor climatice. Politica nou integrată adoptată de Consiliu în martie 2007 cuprinde măsuri importante luate la nivel european. Aproape toate statele membre au adoptat strategii de combatere a schimbărilor climatice.

Ziua fără mașini în Bruxelles, Belgia.

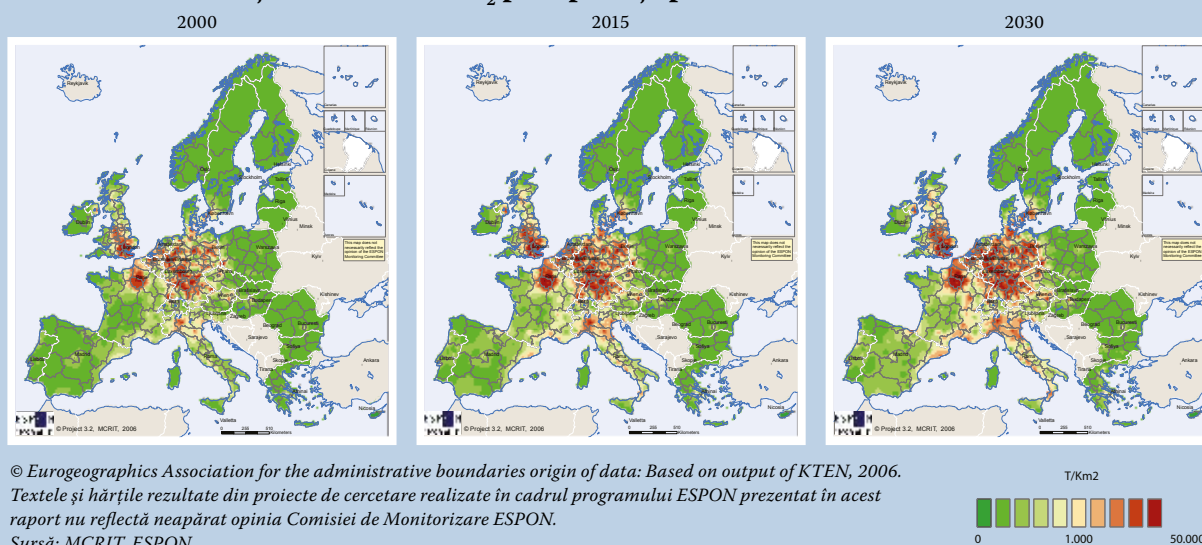
Spre deosebire de alte sectoare și în ciuda îmbunătățirilor în ceea ce privește funcționarea vehiculelor, emisiile de gaze cu efect de seră cauzate de transporturi continuă să crească proporțional cu PIB. În domeniul producției durabile, rezultatele sunt dificil de evaluat la scară mare. Un număr din ce în ce mai mare de întreprinderi furnizează produse și servicii durabile și crește numărul inițiativelor de încurajare a eco-tehnologiilor și a etichetelor ecologice, dar există totuși un potențial semnificativ neexploatat. În ceea ce privește problema resurselor naturale, situația este diversificată și complexă, cu unele domenii de preocupare reală, cum ar fi calitatea solului, biodiversitatea și resursele marine.

Energia și regiunile: un studiu realizat de Parlamentul European

Publicat în iunie 2007, un studiu³ realizat sub egida Parlamentului European examinează sprijinul acordat energiilor durabile și regenerabile în programele Politicii de Coeziune 2000-2006 în cele 15 state membre și proiectele Cadrului Strategic Național de Referință (CSNR) 2007-2013 ale celor 27 de state membre.

În perioada 2000-2006, cheltuielile planificate cu energiile durabile și regenerabile în cadrul programelor Fondurilor Structurale s-au ridicat la aproximativ 1 % din cheltuielile totale. CSNR pentru perioada de finanțare 2007-2013 arată o creștere semnificativă în acest domeniu. Au fost alocate în jur de 15 miliarde de euro pentru investiții în energii regenerabile, eficiență energetică și transporturi urbane ecologice. În comparație cu perioada de programare, această cifră reprezintă o sumă care este de cinci ori mai mare decât cea din cadrul Obiectivului de Convergență și de șapte ori mai mare decât Obiectivul ocupării forței de muncă și al competitivității regionale.

Scenariu de tendințe: Emisiile de CO₂ pe suprafață provocate de traficul rutier urban

(2) Comunicatul Comisiei către Consiliul și Parlamentul European – Raport de evoluție a Strategiei de Dezvoltare Durabilă în 2007 [COM(2007) 642 final].

(3) Parlamentul European, Direcția Generală pentru Politici Interne ale Uniunii: Folosirea energiilor durabile și regenerabile în contextul politicii structurale 2007-2013 (iunie 2007).

Uzină cu petrol din șisturi în Estonia.

Studiul realizat de Parlamentul European prezintă 15 exemple de bune practici și formulează trei recomandări generale: stabilirea unei ținte care poate fi atinsă, o abordare mai strategică a energiilor durabile și regenerabile și o mai bună gestiune a aspectelor energetice în intervențiile la nivel de sector.

20 20 până în 2020

O propunere de directivă⁴, prezentată de către Comisia Europeană Consiliului și Parlamentului European la 23 ianuarie 2008, este menită să încurajeze eforturile de a atinge țintele în domeniul energiei și al schimbărilor climatice adoptate de Consiliu în martie 2007. Pe baza motivelor economice și ecologice de utilizare a energiilor regenerabile

și a nevoii de a consolida cadrul legal de sprijin, Comisia propune un pachet ambițios de măsuri care marchează începutul unei „noi revoluții industriale”.

Aceste măsuri sunt menite să îndeplinească următoarele obiective până în 2020: o reducere de 20 % a emisiilor de gaze cu efect de seră în UE comparativ cu nivelurile din 1990 (30 % dacă există un consens internațional); o participare de 20 % a energiilor regenerabile în consumul de energie al UE până în 2020 (comparativ cu 8,5 % în prezent) și utilizarea biocomustibililor în proporție de 10 % din nevoile de combustibil pentru transport, în cazul în care combustibilul este produs în mod viabil din punct de vedere economic. Se propune de asemenea o îmbunătățire în sistemul de tratare a emisiilor.

(4) Comunicatul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor – 20 20 până în 2020. Oportunitatea schimbărilor climatice în Europa [COM(2008) 30 final].

Mediul și dezvoltarea durabilă în...

...Liniile directoare strategice comunitare 2007-2013

Liniile directoare strategice comunitare privind Coeziunea¹, adoptate de Consiliu le furnizează statelor membre și regiunilor un set de linii directoare pentru „încurajarea dezvoltării armonioase, echilibrate și durabile a Comunității”. Multe dintre aceste linii directoare, care sunt prezentate pe scurt în continuare, se referă la mediu.

Linia directoare 1.1.: „Transformarea Europei și a regiunilor sale în locuri mai atrăgătoare pentru investiții și pentru activitate productivă”. Aceasta implică extinderea infrastructurii de transport (1.1.1.) împreună cu îmbunătățirea performanței de mediu a mijloacelor de transport și repartizarea lor echilibrată, în conformitate cu Carta Albă privind politica de transporturi.

Sinergii mai bune între protecția mediului și creștere economică (1.1.2.) implică să se acorde prioritate combaterii poluării la sursă, în special în ceea ce privește deșeurile. Consiliul solicită:

- investiții majore în infrastructură pentru a se conforma cu legislația europeană de mediu și cu angajamentele de la Kyoto;
- reabilitarea mediului fizic și a patrimoniului;
- crearea de condiții atractive pentru afaceri;
- stabilirea măsurilor pentru prevenirea riscurilor printr-o mai bună gestionare a resurselor naturale;
- cercetare mai aplicată;
- o mai bună utilizare a ICT;
- o gestionare a fondurilor publice mai inovatoare.

Cu o abordare de utilizare mai puțin intensivă a surselor tradiționale de energie (1.1.3.), acțiunile propuse constau din:

- susținerea proiectelor pentru îmbunătățirea eficienței energetice și modele de dezvoltare cu consum energetic mai scăzut;
- încurajarea energiilor regenerabile (ER) și a tehnologiilor alternative;
- concentrarea investițiilor pe sursele de energie tradiționale pentru a dezvolta rețele acolo unde eșecul pieței este evident.

Linia directoare 1.2.: „Îmbunătățirea cunoașterii și inovației pentru creștere economică”. Pentru a facilita inovația și antreprenoriatul (1.2.3), statele membre sunt invitate să urmeze punctele forte ale UE în eco-inovații și să încurajeze introducerea sistemelor de management al mediului.

...Cadrele Strategice Naționale de Referință și Programele Operaționale

Liniile directoare pentru Coeziune 2007-2013 au fost utilizate în elaborarea celor 27 de „Cadre strategice naționale de referință” (CSNR) aprobate de Comisie. CSNR constituie baza pentru 434 de programe operaționale, din care aproape toate au fost adoptate până acum.

În concluzie, aceste documente reflectă angajamentul larg al statelor membre față de protecția mediului și prevenirea riscurilor, cu o investiție totală de 51 de miliarde de euro. În cadrul noilor programe 2007-2013, ajutorul în cadrul Politicii de coeziune acordat pentru energiile durabile și regenerabile și pentru transportul urban ecologic se ridică la 15,2 miliarde de euro.

...inițiativa „Regiuni pentru schimbare economică”

Această inițiativă a fost lansată de Comisie pentru a facilita aplicarea Liniilor directoare strategice prin cooperarea interregională și rețeaua de dezvoltare urbană Urbact. Inițiativa a primit o finanțare de 327 milioane de euro și se referă la 30 de teme prioritare, dintre care douăsprezece se concentrează asupra mediului.

...reglementările privind Fondurile structurale și Fondul de coeziune

Noile reglementări privind Fondurile structurale și de coeziune pun un mai mare accent pe aspectele de mediu ale dezvoltării durabile. **Regulamentul general** le menționează în definiția obiectivelor și misiunilor Fondului (articolul 3), în timp ce articolul 17 plasează acțiunea Fondurilor în întregime în cadrul dezvoltării durabile și cu obiectivul de a proteja și îmbunătăți mediul.

Regulamentul privind **Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)** stabilește măsurile de mediu prevăzute în toate domeniile pentru fiecare dintre noile obiective prioritare: Convergența (articolul 4), Competitivitatea regională și ocuparea forței de muncă (articolul 5), Cooperarea teritorială europeană (articolul 6).

Articolul 1 al Regulamentului privind **Fondul de Coeziune** reiterează că Fondul a fost creat din dorința de a consolida coeziunea economică și socială cu referire la dezvoltarea durabilă, în timp ce articolul 2 subliniază noua concentrare a Fondului pe dezvoltarea durabilă, cu declararea eligibilității pentru „eficiența energetică și energia regenerabilă”.

Protecția ecosistemelor este problema noastră, a tuturor.

(1) Decizia Consiliului din 6 octombrie 2006 privind liniile directoare pentru coeziune (2006/702/CE).

Adaptarea regională la schimbările climatice: o provocare de planificare spațială europeană

de Ronan Uhel și Stéphane Isoard¹

Este esențial pentru europeni să introducă măsuri rapide, adecvate și eficiente din punct de vedere al costurilor pentru a evita sau a reduce pericolul potențial al schimbărilor climatice pentru oameni și sistemele ecologice.

Inundațiile sunt primele efecte vizibile ale schimbărilor climatice.

Este posibil ca cele mai grave efecte ale schimbărilor climatice să nu afecteze Europa în acest an sau anul viitor. Totuși, nu ne putem permite să ne complacem în această situație. Incendiile forestiere dramatice de anul trecut din Grecia și inundațiile din Regatul Unit al Marii Britanii au arătat încă o dată puterea devastatoare a forțelor naturii asupra sănătății umane și ecosistemelor și impacturile lor socio-economice. Cu toate că impacturile schimbărilor climatice vor fi diferite în Europa, evaluările recente realizate de Grupul Interguvernamental pentru Schimbările Climatice (GICC) indică faptul că frecvența și intensitatea evenimentelor extreme legate de vreme va crește în viitor din cauza încălzirii globale. Chiar dacă emisiile de gaze cu efect de seră se opresc astăzi, schimbările vor continua multe decenii și în cazul apei mării, timp de secole; proiecțiile pentru 2100 sugerează că temperaturile din Europa vor crește cu 2 până la 6 °C față de nivelurile din 1990.

Nevoia de adaptare: o problemă regională și teritorială

Europa de sud-est, zona mediteraneană și Europa centrală sunt cele mai vulnerabile regiuni la schimbările climatice. Pe de altă parte, regiunile nordice și o parte din regiunile vestice ale Europei pot cunoaște impacturi benefice, în special în cadrul agriculturii, dar numai pentru o perioadă limitată de timp. Schimbările climatice pot duce la creșterea producției pădurilor comerciale din nordul Europei, dar se așteaptă scăderi în regiunile mediteraneene și în Europa continentală, datorate secetei mai frecvente. În plus, este posibil să crească riscurile de incendii în sudul Europei. Regiunile muntoase, precum Alpii, sunt deosebit de vulnerabili la schimbările climatice și suferă deja de pe urma creșterii peste medie a temperaturii, topirea

(1) Ronan Uhel este șeful departamentului de analiză spațială, iar Stéphane Isoard este șef de proiect pentru impactul schimbărilor climatice și adaptare la AEM. Agenția Europeană de Mediu, Kongens Nytorv 6, 1050 Copenhaga K, Danemarca. www.eea.europa.eu

ghețarilor și a gheței permanente putând provoca o creștere a pericolelor naturale, a eroziunii solului și a inundațiilor. Austria evaluează deja aceste riscuri și efectele adverse legate de acestea asupra turismului de iarnă, evaluând vulnerabilitatea sa la impacturile schimbărilor climatice și elaborând posibile acțiuni pentru adaptarea în timp util în vederea reducerii costurilor sociale. Schimbările climatice ar putea avea impacturi profunde asupra zonelor de coastă din cauza creșterii nivelului mării și a schimbărilor și/sau a intensității furtunilor. Olanda, împreună cu actorii cheie din mai multe sectoare de activitate, elaborează planuri pentru a reduce riscurile legate de inundațiile de coastă și cele provocate de râuri. Habitaturile și ecosistemele de coastă din Marea Baltică, Marea Mediterană și Marea Neagră în mod special sunt expuse la riscuri mari cu pierderi considerabile în ceea ce privește terenurile inundate.

Prin urmare, este esențial pentru europeni să recunoască acest lucru și să introducă măsuri de adaptare rapide, adecvate și eficiente din punct de vedere al costurilor pentru a evita sau a reduce pericolul potențial al schimbărilor climatice pentru oameni și sistemele

a constitui datele și modelele de bază, de exemplu o proiecție regională a climatului Europei pentru a o lega de modelele hidrologice îmbunătățite cu schimbările climatice. Numai în acest mod putem adresa întrebări fundamentale cum ar fi dacă lipsa de apă dintr-o regiune se datorează nivelului scăzut al precipitațiilor sau proastei gestiuni.

Costurile economice ale impacturilor schimbărilor climatice (costurile lipsei de acțiune) ajută din ce în ce mai mult la informarea dezbaterii politice. Este esențial să se elaboreze răspunsuri adaptive adecvate ca mijloace de a modera pierderile sau de a profita de oportunitățile asociate cu schimbările climatice. Costurile economice oferă o măsură comună pentru a evalua și monitoriza în diverse sectoare și poate ajuta la identificarea zonelor esențiale de preocupare. Există de asemenea o nevoie de perspectivă economică în politicile de adaptare naționale și europene pentru a completa cunoștințele noastre privind impacturile schimbărilor climatice. Există într-adevăr foarte puține informații

Culoarea blănii vulpii polare a fost deja afectată de schimbările climatice.

ecologice. Reducerea vulnerabilității și creșterea rezistenței este o prioritate comună și presantă pentru toate țările, regiunile, întreprinderii și factorii de decizie din Uniunea Europeană.

Goluri de informație și cunoștințe

Factorii politici și publicul larg au nevoie de informații și o provocare esențială va fi dezvoltarea în continuare a cunoașterii științifice a schimbărilor climatice și a impacturilor la scară regională pentru ca cele mai bune opțiuni posibile de adaptare să poată fi concepute și dezvoltate. În prezent, nu cunoaștem destul de bine nici modul de a aplica acțiunile strategice și coordonate la nivel național sau la nivelul UE, cu atât mai puțin la nivel regional și local.

Îmbunătățirea bazei noastre de cunoștințe este o prioritate principală. Unele țări elaborează sau au finalizat evaluări naționale ale vulnerabilității și/sau planuri naționale de adaptare (de exemplu Danemarca, Finlanda, Franța, Portugalia, Spania, Suedia, Olanda și Regatul Unit al Marii Britanii). Totuși, trebuie să efectuăm mai multe evaluări ale vulnerabilității și capacității de adaptare în sectoarele economice și temele esențiale de mediu și să folosim instrumentele analitice adecvate, cum este planificarea spațială, pentru problema în discuție. Este nevoie de o cercetare mai aplicată și de o analiză mai coordonată pentru

Aviația este una dintre sursele de poluare și emisii de carbon cu cea mai rapidă dezvoltare.

calificate despre costurile de adaptare și este nevoie urgentă de mai multe eforturi pentru a constitui o bază de probe în vederea facilitării unei adaptări informate, proporționale și eficiente din punct de vedere al costurilor în Europa.

Bunele practici în acțiunile de adaptare inițiale, în special acelea de adaptare la evenimentele meteorologice extreme actuale, trebuie să fie documentate și partajate. Agenția Europeană de Mediu (AEM) a creat o bază de date cu acțiuni ale statelor membre în sectorul apei, dar aceasta trebuie să fie periodic actualizată de organizațiile naționale respective și extinsă la noile state membre și la alte sectoare. Informații inestimabile sunt de asemenea disponibile din alte cadre internaționale, de exemplu Convenția Cadru ONU asupra Schimbărilor Climatice și GICC dețin date extinse privind vulnerabilitatea și adaptarea, dar aceste informații trebuie să fie puse la dispoziția cât mai multor factori.

Rezultatele din programele de cercetare nu au fost adesea complet partajate cu factorii politici și alți factori de decizie într-o formă pe care să o poată înțelege. Există unele exemple bune, cum este ESPACE (Planificarea Spațială Europeană: Adaptarea la Evenimentele Climatice) și BRANCH (biodiversitatea necesită adaptare în nord-vestul Europei

în urma schimbărilor climatice) în cadrul programului comunitar INTERREG, dar în general, există o nevoie urgentă de proiecte care să ajute la oferirea îndrumării politice și a instrumentelor corecte și care va ajuta la constituirea unor rețele transnaționale și subnaționale eficiente.

Contextul și perspectiva politică

Carta Verde a Comisiei Europene privind adaptarea (2007)² oferă cadrul în care trebuie să fie coordonate eforturile. Procesele consultative trebuie să fie „aprofundate” pentru a asigura că Europa are o abordare integrată prin mecanismele sale directe de finanțare (de exemplu agricultură, coeziune, solidaritate și instrumente LIFE+); ca și legislația sa existentă și noile reacții politice. Carta Verde privind adaptarea a început procesul politicilor de adaptare a UE care va fi susținut și dezvoltat în viitor de Gruparea Consultativă Europeană privind Adaptarea pentru a fi publicat la sfârșitul anului 2008. În plus, alte politici sectoriale, cum sunt Directiva Inundații (poziție comună între Consiliu și Parlamentul European în 2007) și Comunicarea privind lipsa surselor de apă și seceta adoptată de Comisia Europeană (iulie 2007), oferă un cadru politic suplimentar foarte util care tratează direct impacturile schimbărilor climatice. O comunicare privind consecințele schimbărilor climatice asupra sănătății umane este de asemenea în pregătire.

Dintr-o perspectivă de dezvoltare teritorială și regională, se acordă o atenție tot mai mare adaptării la schimbările climatice. La conferința ministerială informală care a avut loc la Leipzig, în mai 2007, miniștrii responsabili cu dezvoltarea teritorială în statele membre UE au convenit asupra unui „Program teritorial al Uniunii Europene” și asupra unui „Plan de acțiune privind coeziunea teritorială” în noiembrie 2007, în care adaptarea la schimbările climatice este problema esențială. În acest context, Comisia Europeană pregătește o Cartă Verde privind coeziunea teritorială pentru 2008. Alte politici legate de o dimensiune teritorială sunt Directiva privind strategia marină, Carta Albastră privind politica marină, ca și Directiva inspirației privind furnizarea informațiilor de mediu teritoriale.

Reținând aceste evoluții, Uniunea Europeană trebuie să își adapteze structurile de guvernare pentru a trata natura întrepătrunsă a adaptării. În caz contrar, întregul efort de adaptare va fi pus în pericol. Acest lucru a fost clar demonstrat de proiectul ESPACE, care oferă îndrumare concretă în vederea adaptării pentru factorii politici în gestionarea impactului schimbărilor climatice asupra planificării spațiale pentru gestionarea apei. Proiectul include transformarea adaptării la schimbările climatice într-un obiectiv central al planificării spațiale, privirea dincolo de lungă perioadă a planificării normale pentru a înțelege riscurile schimbărilor climatice și a-i împinge mai departe pe „campionii adaptării la schimbările climatice”.

Acest tip de proiect trebuie să fie extins la alte regiuni și probleme de adaptare esențiale, cum sunt seceta și lipsa resurselor de apă în regiunile de sud și mediteraneene. Un

prim pas este să se dezvolte și să se aplice acțiuni împotriva schimbărilor climatice și strategiile și politica existentă. De exemplu, pentru a îmbunătăți disponibilitatea și calitatea apei și pentru a reduce efectele inundațiilor, un pachet de bază este Directiva Cadrului de Apă cu abordarea sa ciclică și organizată în etape. Este important că statele membre UE fac acum pași pentru a discuta modul de a asigura faptul că schimbările climatice sunt incluse în planurile de administrare a bazinelor râurilor încă din primul ciclu care începe în 2009. Există conexiuni importante care trebuie să se facă cu planificarea spațială și există un angajament puternic din partea factorilor de decizie necesar pentru acceptarea și reușita adaptării. Printre factorii importanți se numără autorități locale și subnaționale, întreprinderi și cetățeni. În special cei care se ocupă de planificarea spațială trebuie să lucreze în cadrele corespunzătoare pentru a asigura că schimbările climatice sunt incluse, deoarece lucrează cu multe scări de planificare și pot integra și conduce la evaluarea capacității de evaluare.

Elaborarea și aplicarea măsurilor de adaptare este o problemă relativ nouă.

Dezvoltarea și aplicarea măsurilor de adaptare este o problemă relativ nouă. Schimbările climatice la scară largă au impact asupra mediului natural și a celui creat de om în toate sectoarele și regiunile nu sunt suficient de implicate în dezvoltarea altor domenii sectoriale (de exemplu gestionarea solurilor și a ecosistemelor). Aceste interacțiuni trebuie să fie stabilite pentru o reacție politică eficientă și integrată, bazându-se în special pe scenarii climatice îmbunătățite la nivel regional, o înțelegere complexă a „bunei practici” prin partajarea informațiilor, participarea deopotrivă a sectoarelor public și privat și asigurarea coerenței măsurilor de adaptare cu alte obiective politice. Trebuie să acționăm acum împreună în Europa pentru adaptare în mod similar cu desfășurarea lucrurilor în privința diminuării efectelor. Acțiunile noastre trebuie să fie durabile, consecvente și integrate cu strategiile de diminuare a efectelor. Toate nivelurile societății noastre sunt implicate și noile cadre sunt necesare pentru a asigura implicarea lor și rezultatele.

Pentru orice întrebări:
information.centre@eea.europa.eu

(2) Carta verde a Comisiei adresată Consiliului, Parlamentului European, Comitetului Economic și Social și Comitetului Regiunilor – Adaptarea la schimbările climatice în Europa – opțiuni pentru acțiunea UE [COM(2007) 354].

Regiunile cooperează pentru dezvoltarea durabilă

de Flora Dewar și Julie Verré ¹

Rețeaua de „Programe ecologice de dezvoltare regională (PEDR)” a realizat produse pentru a ajuta organismele publice să acorde importanța deplină problemelor de mediu în dezvoltarea locală și regională.

Participanții la un seminar din Exeter, Anglia, în 2006.

În fiecare an sute de miliarde de euro sunt cheltuite pentru dezvoltarea regiunilor Europei. Acești bani oferă un potențial uriaș pentru dezvoltarea regiunilor într-un mod care să protejeze sau să îmbunătățească mediul, dar multe autorități consideră însă că acest lucru este dificil de realizat.

Pentru a debloca acest potențial a fost creată „Rețeaua Programele Ecologice de Dezvoltare Regională (PEDR)” în 2004. Partenerii PEDR doresc să promoveze programe regionale mai eficiente, care să ofere rezultate durabile pentru oameni la nivel local.

Parteneriatul PEDR a acționat timp de 3 ani pentru dezvoltarea produselor care să ajute organismele publice din Europa să dea importanța deplină problemelor de mediu,

alături de obiectivele economice și sociale mai tradiționale în runda 2007-2013 a programelor de dezvoltare susținute de UE.

Originile proiectului PEDR

Proiectul PEDR a fost o rețea la nivelul întregii Europe finanțat de programul UE Interreg IIIC. S-a născut din discuțiile dintre un grup nucleu de parteneri din Italia, Austria, Spania, Malta, Anglia și Țara Galilor. Aceștia au discutat despre experiența lor de integrare a mediului în programele regionale susținute de Fondurile Structurale UE.

Cu toate că regulile UE care reglementează utilizarea Fondurilor Structurale spun că mediul și dezvoltarea durabilă

(1) Responsabil cu relațiile externe și șef de proiect GRDP. Agenția de Mediu pentru Anglia și Țara Galilor, Manley House, Kestrel Way, Sowton Industrial Estate, Exeter EX2 7LQ, UK. www.envisionsw.org

trebuie să se afle în centrul programelor de dezvoltare, multe regiuni au dificultăți în transformarea acestui lucru în realitate practică. Proiectul PEDR a fost conceput pentru a ajuta aceste regiuni.

Proiectul a reunit treizeci și nouă de parteneri. Parteneriatul a fost foarte diversificat. Partenerii au fost autorități locale, regionale și naționale, autorități de mediu, agenții de dezvoltare și institute de cercetare din opt state membre. Proiectul s-a bazat pe ideea că partenerii doreau să învețe unii de la ceilalți și să elaboreze o abordare europeană comună pentru integrarea mediului în programele de dezvoltare regională.

Integrarea regională înseamnă tratarea mediului ca o componentă egală alături de problemele sociale și economice în fiecare etapă de dezvoltare și aplicare a unui program regional. Pentru a atinge acest obiectiv, parteneriatul a creat legături puternice cu instituțiile cheie și rețelele din Europa precum Rețeaua Europeană a Autorităților de Mediu.

Rezultatele PEDR

La începutul proiectului, a fost realizat un audit detaliat în regiunile partenere pentru a se identifica bunele practici și soluțiile practice pentru integrarea mediului în programele de dezvoltare regională. Auditul a identificat de asemenea studii de caz care descriu modul în care mediul a fost integrat cu succes în Fondurile structurale și alte programe de dezvoltare. De aici, partenerii PEDR au definit patru teme de lucru și au fost organizate patru ateliere tehnice. În urma atelierelor, s-au creat publicații pe diverse subiecte legate de integrarea mediului.

În 2006, proiectul PDRE a produs un ghid care a fost foarte bine primit în întreaga Uniune Europeană: o broșură privind Evaluarea strategică a mediului (ESM) pentru Politica de Coeziune 2007-2013 (consultați caseta 1).

Carta și setul de instrumente

Cele mai recente publicații rezumă constatările esențiale ale PEDR. Acestea sunt carta și setul de instrumente PEDR numite „Dincolo de conformitate: cum pot ajuta regiunile la construirea unei Europe durabile”.

Carta PEDR este adresată tuturor organizațiilor publice europene. Este o colecție concisă de principii esențiale privind aspectele cheie pentru integrarea mediului în programele de dezvoltare regională. Prin semnarea cartei, acestea se angajează să „acționeze pentru programe de dezvoltare regională mai durabile, pentru a lucra în parteneriat și pentru a susține proiectele ecologice”.

Setul de instrumente PEDR, împreună cu CD-ROM-ul cu studii de caz, este conceput pentru a asista organismele din sectorul public să integreze problemele ecologice și mediul în dezvoltarea regională. Acesta oferă o colecție de fișe cu fapte, îndrumare și bune practici privind subiecte vitale pentru integrarea mediului. Această îndrumare, disponibilă în șapte limbi, face sugestii practice despre modul în care se pot realiza economii de costuri și o eficiență mai mare prin programe și proiecte mai ecologice. Au fost organizate ateliere de diseminare în întreaga Europă, pentru elementele cheie ale setului de instrumente, care erau: „Mediul ca factor economic motor”, „Evaluarea strategică de mediu”, „Parteneriatul ca instrument pentru programele de dezvoltare regională”, „Cum se desfășoară proiectele ecologice”.

Broșură privind evaluarea strategică a mediului pentru Politica de Coeziune

„Broșura privind Evaluarea strategică a mediului (ESM) pentru Politica de Coeziune 2007-2013” oferă informații, resurse și îndrumare procedurală celor care le solicită pentru a realiza ESM pentru documentele de programare în cadrul Politicii de Coeziune. Broșura a fost afișată pe situl web al DG Politică Regională al UE printre documentele de îndrumare ale Comisiei Europene pentru a-i ajuta pe toți cei care sunt implicați în implementarea acțiunilor structurale europene. Acest instrument poate fi folosit pe larg datorită partenerilor care l-au tradus în lituaniană, greacă, italiană, portugheză, poloneză și română. De asemenea, multe autorități din diverse state membre au folosit metodologia ESM PEDR pentru noile programe operaționale 2007-2013. De exemplu, în Grecia a fost folosit cu succes pentru a desfășura trei SEA în regiuni diferite.

Manualul este disponibil pe Internet la adresa:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/sea_handbook_final_foreword.pdf

10 sfaturi pentru a realiza regiuni mai ecologice cu setul de instrumente PEDR

1. Asigurarea introducerii obiectivelor de mediu în toate prioritățile și măsurile programelor și luarea lor în calcul în toate etapele programului.
2. Recunoașterea faptului că proiectele ecologice pot economisi bani și pot crea oportunități sociale și economice, stimulând, de asemenea, inovația.
3. Analizarea unei abordări mai durabile pentru programele dumneavoastră de dezvoltare rurală și agricolă.
4. Examinarea adoptării managementului urban integrat pentru orașele noastre și acceptarea regenerării mediului ca un element motor pentru o economie locală durabilă.
5. Recunoașterea faptului că ESM consolidează planificarea dezvoltării regionale și asigură o abordare mai durabilă a dezvoltării.
6. Susținerea parteneriatului de lucru în definirea politicii, conceperea programului și aplicarea proiectului ca instrument esențial pentru un program de succes.
7. Promovarea unei implicări a partenerilor de mediu, inclusiv autoritățile de mediu, ONG-uri și alții.
8. Recunoașterea utilizării rețelelor pentru a construi capacitatea instituțiilor de dezvoltare a strategiilor europene, naționale și multi-regionale, a politicilor, planurilor și programelor.
9. Eforturile pentru integrarea aspectelor de mediu în concepția, aplicarea și monitorizarea tuturor proiectelor.
10. Promovarea și difuzarea vastă a informațiilor despre proiectele de mediu reușite pentru a încuraja motivarea și angajamentul în rândul candidaților viitori și al beneficiarilor proiectului.

Beneficiile de a lucra cu alte regiuni europene

Proiectul INTERREG IIC s-a bucurat de succes datorită unui parteneriat strâns și a asistenței dedicate din partea echipei internaționale de proiect cu sediul la Exeter, la Agenția de Mediu pentru Anglia și Țara Galilor. Categoria și numărul de parteneri au permis expunerea bunelor practici UE și o oportunitate de a discuta problemele comune. De asemenea, a „adăugat greutate” mesajelor politice. Parteneriatul a putut influența la nivel strategic și a stimulat o mai mare conștientizare a nevoii de integrare a mediului în programe.

Proiectele și activitățile proiectului au susținut unii parteneri pentru a obține o mai mare credibilitate și recunoaștere pentru munca lor în domeniul dezvoltării regionale ecologice.

Datorită disponibilității rapide a documentelor PEDR și a rețelei PEDR, partenerii și autoritățile influențează programele de dezvoltare regională, într-un moment în care mediul beneficiază de o atenție mult mai mare, în special prin dezbaterile asupra schimbărilor climatice.

Pentru mai multe informații și pentru a descărca broșura PEDR, setul de instrumente și studiile de caz:
www.grdp.org

REGATUL UNIT AL MARII BRITANII

Energie regenerabilă cu bază comunitară în Dyfi Valley, Țara Galilor

Costuri totale: € 675 000
Contribuția UE: € 227 000

„În momentul creșterii rezistenței la ferme eoliene comerciale de mari dimensiuni în Țara Galilor, acest proiect este menit să ajute oamenii la nivel local să creeze singuri programe de energie regenerabilă de mici dimensiuni. S-a sperat să se îmbunătățească și să se susțină energia regenerabilă prin maximizarea beneficiilor sale la nivel local. Cu sprijin din partea Consiliului Departamentului Powys, a Guvernului Adunării Țării Galilor și a Dulas Ltd, 16 programe au fost susținute cu împrumuturi nerambursabile și timp de dezvoltare a afacerilor, inclusiv un program hidrologic de 100 kW aflat în proprietatea unui fermier dintr-o regiune deluroasă. A fost înființată asociația cooperativă «Bro Dyfi Community Renewables». Prima sa turbină eoliană (75kW) a fost urmată apoi de o a doua (500 kW). Organismul de administrare «ecodyfi» s-a transformat într-o întreprindere socială care susține energia regenerabilă durabilă comunitară în Dyfi Valley.”

Andy Rowland, Director/Trefnydd, ecodyfi
andy.rowland@ecodyfi.org.uk
www.ecodyfi.org.uk

AUSTRIA

„Energievision Murau”: Energie 100 % din surse regenerabile până în 2015

Costuri totale: € 200 000
Contribuția UE: € 100 000

Proiectul „Energievision Murau” din Styria se bazează pe o abordare de la bază care implică toți actorii regionali din domeniul energetic, inclusiv consumatorii. În cadrul proiectului, au fost organizate conferințe regionale pe teme de energie, în care au putut participa toți cei interesați. Participanții au venit din toate sectoarele societății (din domeniul planificării, al instalării, IMM-uri, furnizori și distribuitori de energie, operatori ai sistemului de termoficare local de bază de biomasă, pădurari și fermieri, municipalități și alte autorități publice...) și au colaborat pentru obiective, o strategie și proiecte comune. Au fost planificate acțiuni pilot și proiecte de investiții în mai multe grupuri tematice de lucru, de exemplu biomasă, solar, electricitate ecologică și eficiență energetică. Începând din 2002, participarea energiei regenerabile în sectorul termoficării a crescut de la 47 % la 56 %, în timp ce producția de energie electrică se ridică la 120 % din necesar. Proiectul a dus la crearea mai multor locuri de muncă și la creșterea veniturilor în zonă.”

Josef Bärnthaler,
 Energieagentur Judenburg-Knittelfeld-Murau
josef.baerenthaler@eao.at

GRECIA

Exploatarea câmpului geotermic din Golful Thessaloniki

Costuri totale: € 75 600
Contribuția UE: € 37 800

„Zona din estul orașului Thessaloniki a fost cunoscută ca fiind bogată în potențial geotermic de pe vremea erei greco-romane. Totuși, în zilele noastre această energie nu a fost niciodată exploatată cu adevărat. În cadrul proiectului SEIPLIED, a fost elaborat un plan de utilizare a câmpului geotermic ca instrument pentru dezvoltarea economică locală. Utilizarea energiei geotermice pentru încălzirea clădirilor publice, încălzirea solului din culturile deschise și sere și a stațiunilor de tratament a fost realizată cu succes. A fost dezvoltat un proiect pilot pentru încălzirea geotermică a unei piscine de dimensiuni olimpice din oraș. Proiectul pilot va permite economisiri de 200 mii euro/an, o reducere a emisiilor de CO₂ de 420 de tone/an și va genera locuri de muncă și oportunități recreative pentru comunitatea locală.”

Kostas Konstantinou,
 director ethnic al Agenției de Energie Regională din Macedonia Centrală (REACM) ANATOLIKI S.A.
reacm@anatoliki.gr

URBACT

SUDEST – Dezvoltarea durabilă a orașelor de pe malul mării

Costuri totale: € 296 000
Contribuția UE: € 150 000

„Parteneriatul transnațional SUDEST a acționat din octombrie 2005 până în iulie 2007 pentru a identifica bunele practici pentru dezvoltarea durabilă a orașelor de pe malul mării. Aceasta a implicat participarea unei categorii largi de actori care au examinat toate dimensiunile problemei; de la gestiunea porturilor la dezvoltarea zonelor portuare și a împrejurimilor lor. Pe lângă orașul Napoli, partener principal al proiectului, SUDEST a implicat patru orașe UE și două orașe de țară a treia, o Autoritate Portuară, o societate pentru regenerarea urbană și patru universități. Pe lângă prezentarea unui rezumat al activității desfășurate, raportul final al proiectului este de asemenea un instrument util pentru a ajuta orașele de pe malul mării să găsească soluții adecvate pentru dezvoltarea durabilă.”

Gaetano Mollura, coordonatorul Unității de proiect a programului URBACT, Municipalitatea Napoli, Italia
urban@comune.napoli.it
www.urbact.eu/sudest

Programul operațional din Polonia „Infrastructura și mediul 2007-2013”

Creșterea atractivității Poloniei și a regiunilor sale

Jarosław Orlinski, director adjunct, Departamentul pentru coordonarea programelor de infrastructură, Ministerul Dezvoltării Regionale, Polonia

Programul operațional al Poloniei „Infrastructura și mediul 2007-2013” este cel mai mare instrument al Politicii de Coeziune din

Uniunea Europeană. Acesta nu numai că utilizează o parte considerabilă din Fondul de Coeziune alocat Poloniei (mai mult de 22 de miliarde de euro), dar include și fonduri suplimentare și fonduri FEDR dimensionabile (5,7 miliarde de euro).

Mai mult de 66 % din resursele Programului operațional (PO) au fost alocate pentru îndeplinirea obiectivelor numite „Strategia de la Lisabona” pentru creștere economică și locuri de muncă. Cea mai mare parte din resursele rămase se referă la măsurile de mediu. O asemenea concentrare de resurse va însemna că PO este așteptat să aibă un impact semnificativ nu numai asupra Poloniei ci și asupra Europei în ansamblu.

Programul va contribui la investițiile în infrastructură din 6 sectoare: mediu, transporturi, energie, învățământ superior, cultură și sănătate. Obiectivul său principal este *„creșterea atractivității Poloniei și a regiunilor sale pentru investiții prin dezvoltarea infrastructurii tehnice cu menținerea protecției și îmbunătățirea mediului, sănătății, a moștenirii culturale și dezvoltarea coeziunii teritoriale.”*

Cu toate că Programul are un domeniu de aplicare larg, nu este lipsit de concentrare: toate prioritățile au ținte clar definite și se concentrează pe activitățile cu cea mai ridicată valoare adăugată. Acestea sunt de asemenea complementare, deoarece au un obiectiv economic comun: creșterea atractivității investițiilor. Totuși, acest obiectiv comun necesită o abordare holistică, deoarece dezvoltarea doar a infrastructurii din transporturi ar fi insuficientă dacă infrastructura de mediu și sursele de energie nu țin pasul cu dezvoltarea în același timp. Dacă dezvoltarea economică trebuie să fie durabilă, considerațiile de mediu trebuie să fie legate de obiectivele orizontale ale PO de la început.

Așa cum s-a indicat în partea strategică a Programului Operațional Infrastructură și Mediu 2007-2013, principiul dezvoltării durabile va fi aplicat prin investițiile de susținere direct și indirect legate de protecția mediului:

- inițiativele direct legate de mediu vor include proiecte referitoare la gestiunea deșeurilor solide și a apelor reziduale, reabilitarea gropilor de gunoi; creșterea siguranței ecologice; conformarea întreprinderilor poloneze la cerințele de protecție a mediului și furnizarea stimulentei financiare pentru măsurile care depășesc aceste cerințe; conservarea biodiversității, a zonelor protejate; dezvoltarea atitudinilor sociale care contribuie la protecția mediului, etc;
- inițiativele indirect legate de protecția mediului vor cuprinde activități și proiecte care susțin modurile de transport prietenoase pentru mediu, cum sunt transportul pe calea ferată, transportul maritim, transportul urban în zonele metropolitane, dezvoltarea transportului multimodal, căile navale interne și sistemele de transport inteligent. O axă de prioritate specifică, care este integral dedicată transportului prietenos pentru mediu a primit 7,6 miliarde de euro din Fondul de Coeziune. În ceea ce privește sectorul energetic, sunt planificate proiecte care îmbunătățesc și reduc consumul de energie ca și sursele de energie regenerabile.

Simultan, consumul rațional al energiei, eficiența energetică, energia din surse regenerabile, activitățile de reducere și compensare ca și factorii precum promovarea soluțiilor cu reducere de carbon vor fi luate în considerare în mod orizontal în pregătirea, evaluarea și aplicarea proiectelor pe diverse axe de prioritate.

Programul Operațional Infrastructură și Mediu 2007-2013 va contribui la implementarea obiectivelor specificate în politicile comunitare, ca și strategiile și politicile naționale privind protecția mediului în Polonia. Prin aplicarea PO, se vor face unele progrese în „principiul de decuplare”, adică separarea dependenței nivelurilor de emisii sau a cererii de energie de dezvoltarea economică.

Instalarea pompelor pentru puțuri de mare adâncime în noua uzină de filtrare a apei de la Dordzyca, Polonia.

Programul va permite de asemenea Poloniei să urmărească obiectivele în legătură cu emisiile de gaze cu efecte de seră, care au fost stabilite de Uniunea Europeană în 2007. Va realiza acest lucru și prin activitățile de sprijin care sunt menite să crească eficiența sectorului energetic, să promoveze energiile regenerabile, să aducă investiții în sistemele de transport durabile și, acolo unde este necesar, să examineze influența activităților particulare privind reducerea emisiilor.

Informații suplimentare:

<http://www.pois.gov.pl>

Estul Angliei în avangarda durabilității și a energiei regenerabile

Avans important pe drumul către o economie cu nivel redus de utilizare a carbonului

Estul Angliei este una dintre puținele regiuni europene care ar putea atinge noile și ambițioasele ținte ale UE în ceea ce privește reducerea consumului de carbon stabilite de Comisia Europeană în recentul său pachet de propuneri pentru a combate schimbările climatice și a promova energia regenerabilă. Este de asemenea singura regiune care are un program FEDR de reducere a consumului de carbon specific de 110 milioane de euro care va ajuta la reducerea emisiilor de CO₂ și accelerarea creșterii economice.

Comisarul Danuta Hübner vizitează șantierul de construcție al OrbisEnergy în ianuarie 2008.

„Aceasta este o inițiativă port-drapel”, spunea președintele Agenției de Dezvoltare pentru Estul Angliei (ADEA), Richard Ellis, unui grup reunit de vizitatori – printre care comisarul Danuta Hübner – în ianuarie anul acesta, când le-a prezentat șantierul de construcție al clădirii OrbisEnergy. Proiectul a primit 3,6 milioane de euro din partea programului FEDR Obiectivul 2. Excelent situată în Ness Point din Lowestoft, cel mai estic punct al Marii Britanii, OrbisEnergy este destinat să joace rolul de element de distribuție pentru energia eoliană, energia valurilor și cea tidală în toată regiunea de est a Angliei. Înălțată pe piloni la numai 30 de metri de port, clădirea cu cinci etaje oferă o priveliște largă asupra mării. Pentru protecția împotriva condițiilor meteorologice dificile, OrbisEnergy este prevăzută cu un ecran de protecție permisiv la ploaie și este proiectată pentru a-i proteja pe ocupanți de razele strălucitoare ale soarelui de la malul mării. Resursele solare de termoficare reduc fluctuațiile de temperatură în timpul anului și energia clădirii din beton mai eficientă și autosuficientă.

Energia vine de la centrala locală alimentată cu biomasă rezultată din deșeuri de lemn. Când se va deschide OrbisEnergy, în vara acestui an, acesta va asigura un birou flexibil, spațiu larg și facilități de conferință pentru mai mult de 30 de întreprinderi mici și mijlocii implicate în sectorul industrial al energiei regenerabile în extindere rapidă. „OrbisEnergy va deveni un catalizator pentru creștere economică și va juca un rol esențial în regenerare în zonele Lowestoft și Great Yarmouth”, spunea Lisa Davidson, responsabil cu comunicațiile la ADEA.

UK este lider în domeniul energiei regenerabile

Estul Angliei are o poziție de frunte pe piața energiei eoliene de coastă din Marea Britanie. Regiunea este situată între două zone de dezvoltare pe scară largă pentru fermele de energie eoliană de coastă, Greater Wash și Thames Estuary. Mai mult de 6 GW de capacitate eoliană de coastă este planificată pentru

Instalarea unei turbine eoliene pe mare.

următorii 8 ani. Porturile Lowestoft și Great Yarmouth sunt în centrul acestor dezvoltări. Ambele porturi au fost folosite în timpul construcției fermei eoliene de coastă Scroby Sands, care este una dintre primele ferme comerciale eoliene de coastă din Marea Britanie. Scroby Sands generează suficientă energie pentru a alimenta peste 36 000 de locuințe, economisind peste 65 000 de tone de emisii de dioxid de carbon.

Regiunea poate fi privită și ca fiind „capitalul de gaz” al Marii Britanii; Lowestoft și Great Yarmouth au fost folosite drept câmpuri de exploatare a gazelor în sudul Mării Nordului în ultimii 40 de ani. *„Abilitățile și cunoștințele din industria gazelor naturale sunt direct transferabile în domeniul energiei eoliene de coastă. Mai multe companii regionale care operează în industria petrolului și gazelor marine au reușit cu succes să se diversifice trecând în domeniul energiei eoliene de coastă”,* explică Richard Ellis, președintele ADEA.

Cu cel mai mare volum de energie generat din surse regenerabile din Anglia, regiunea s-a angajat să furnizeze 14 % din electricitatea sa din surse regenerabile până în 2010. Proiectul planului pentru Estul Angliei stabilește ținta regiunii pentru energie regenerabilă la 44 % până în 2020; aceasta reprezintă mult peste țintele naționale. Din cei 371 MW de energie planificați pentru regiune din proiectele eoliene de coastă până în 2010, 288 MW sunt deja în funcțiune sau aprobați.

Privind spre viitor, s-a estimat că un sfert din necesarul de energie electrică al Marii Britanii ar putea fi asigurat prin energia valurilor și energia tidală, ambele în stadiu de embrion în dezvoltarea lor. Regiunea estului Angliei investește mai multe fonduri în cercetare și dezvoltare decât orice altă regiune

3 întrebări pentru David Morrall

Europa și directorul internațional de la Agenția de Dezvoltare pentru Estul Angliei (ADEA)

- **David Morrall, majoritatea regiunilor UE nu au pus un accent atât de mare pe economia cu emisii reduse de carbon. Ce a motivat estul Angliei să facă acest lucru?** Există un argument economic zdrobitor în susținerea acestui program. Regiunea are un sector de afaceri foarte sănătos și în dezvoltare, concentrat pe dezvoltarea energiilor regenerabile și a tehnologiilor de mediu. Aceste companii sunt lideri în modul de dezvoltare a noilor tehnologii și este important să construim și să dezvoltăm această expertiză ca nucleu al economiei regiunii. În plus, estul Angliei este situat la o altitudine scăzută și este în mod deosebit afectat de impacturile schimbărilor climatice – deci este absolut vital să ne gestionăm creșterea economică în moduri durabile pe termen lung.
- **Ați fost director pentru Europa la GO-East, autoritatea de gestionare a Programului Obiectiv Doi 2000-2006 pentru estul Angliei. Acum ați venit la ADEA pentru a lucra la noul Program de competitivitate 2007-2013. Ce legături puteți vedea între cele două programe în ceea ce privește economia cu emisii reduse de carbon?**

Programul Obiectiv Doi a fost dezvoltat în 1999 și climatul s-a schimbat din multe puncte de vedere de atunci. În mod evident, dacă am fi propus un program cu emisii scăzute de carbon atunci, sunt sigur că primirea ar fi fost destul de diferită. Acestea fiind spuse, am recunoscut de ceva timp importanța acestui program pentru estul Angliei, și de aici investițiile noastre în Programul Obiectiv Doi în proiecte precum OrbisEnergy și angajamentul nostru ferm pentru durabilitate ca temă esențială în acest program. Prin urmare ne începem noul program de competitivitate FEDR 2007-2013 pentru emisii scăzute de carbon de la o bază puternică și suntem pe deplin în armonie cu angajamentul de la Lisabona care stă la bazele noii perioade de programare a UE.

- **La o aruncătură de băț de Londra, estul Angliei este o regiune dinamică în care se prevede o perioadă de creștere economică foarte semnificativă până în 2021. Este posibil să se împace creșterea puternică și țintele stabilite pentru economia cu emisii scăzute de carbon?**

Cele două merg mână în mână. Creșterea economică puternică aduce cu ea provocări deosebite și oportunități economice. Prin noul program suntem siguri că asigurăm durabilitatea acestei creșteri economice și în același timp maximizăm oportunitățile economice. Suntem de asemenea siguri că jucăm un rol de frunte în trasarea politicii din acest program, deci sunt hotărât să asigur că ne împărtășim expertiza și experiențele din noul program cu alte regiuni și parteneri din Europa.

din Marea Britanie și mai mult decât majoritatea altor regiuni europene. Aceasta înseamnă că regiunea este de asemenea în postura de a oferi servicii de asistență adecvate pentru sectorul emergent al regiunilor regenerabile marine.

Atingerea unui consens

Estul Angliei, cu economia sa înfloritoare, accelerată în parte de legăturile puternice cu Londra, este casa a 5,5 milioane de oameni. Regiunea este pregătită pentru o creștere economică și mai mare până în 2021. Aceasta va include 500 000 de noi locuințe, 450 000 de locuri de muncă suplimentare și o creștere a populației până la șase milioane de locuitori. Din punct de vedere geografic, estul Angliei este deosebit de vulnerabil la schimbările climatice din cauza topografiei joase, a precipitațiilor anuale relativ scăzute și a liniei de coastă extinse. Prin urmare, este vital să se realizeze o creștere economică cu recunoașterea și rezolvarea problemei legate de carbon a regiunii. Susținerea unei economii cu emisii scăzute de carbon va asigura realizarea unei creșteri economice în modul dorit, durabil și esențial pentru perioada 2007-2013 și în continuare.

În perioada 3 septembrie-26 noiembrie 2007, s-a realizat o largă consultare privind proiectul de strategie economică regională. Peste 200 de răspunsuri scrise oficiale au fost primite de ADEA. În jur de 270 de persoane, reprezentând aproximativ 180 de organizații, au participat la ateliere. Au avut loc optzeci de întâlniri de consultare cu grupurile și agențiile partenere locale și regionale. Reacția a fost colectată și înregistrată de ADEA în timpul perioadei de consultări de 12 săptămâni. Comentând procesul, Richard Ellis ne spune: „În următoarele câteva luni vom dori să luăm în calcul implicațiile noilor date și analize, inclusiv activitatea viitoare care examinează implicațiile de mediu și posibilitatea de suportare a diferitelor niveluri de creștere economică. Este o provocare uriașă, dar incitantă pentru a stabili un plan cu parteneri care va crește productivitatea regiunii și va ajuta la rezolvarea schimbării climatice, asigurând faptul că firmele pot profita de oportunitățile oferite de o economie cu emisii scăzute de carbon”. Toate răspunsurile consultării sunt analizate acum și se prevede că strategia economică regională finală va fi publicată vara viitoare. În lumina Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Marii Britanii¹, a celor mai recente

Împărtășirea durabilității pe celălalt mal al Mării Nordului

Între 2000 și 2007, regiunea Estul Angliei a fost implicată în două proiecte de cooperare INTERREG IIIB cu alte regiuni din zona Mării Nordului în domeniul dezvoltării durabile.

POWER (Pushing Offshore Wind Energy Regions – Regiunile pentru crearea energiei eoliene de coastă), au creat o rețea de competență a Mării Nordului în domeniul energiei eoliene de coastă, reunind organizații din regiuni importante în domeniul energiei eoliene de coastă. În cadrul POWER Consiliul Departamentului Suffolk și partenerii din Estul Angliei au format o echipă cu organizații din Germania, Danemarca, Olanda și Flandra. Proiectul și-a câștigat o reputație excelentă și a fost prezentat la un mare număr de seminarii și conferințe la nivel regional, național și european. Succesele notabile pentru Estul Angliei au fost înființarea unei rețele internaționale puternice de industrie eoliană din surse marine, o serie de evenimente legate de rețelele comerciale internaționale de mare succes, publicarea studiilor privind lanțul de aprovizionare pentru energia eoliană de coastă și organizarea unei clase de Master în energiile eoliene de coastă la Colegiul Lowestoft.

SmartLIFE (Inovații inteligente ale stilului de viață pentru mediul nostru înconjurător), a fost un proiect pilot internațional dirijat de Consiliul Departamental Cambridgeshire, în parteneriat cu Departamentul de mediu al Primăriei din Malmö, Suedia și TuTech Innovation GmbH din Hamburg, Germania. Principala preocupare a SmartLIFE a fost exploatarea abilităților și a capacității din construcții pentru a furniza locuințe noi, accesibile ca preț și durabile din punctul de vedere al mediului. Proiectul a înființat o serie de cursuri de instruire și calificare. În jur de 2 500 de cursanți au trecut prin centrele înființate prin SmartLIFE. Proiectul a primit mai multe premii de mediu și a fost nominalizat pentru Premiile DG RegioStars 2008.

„Inovația și baza afacerilor” în Luton.

(1) În baza acordului de la Kyoto, Marea Britanie are o țință internațională de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră cu 12,5 % în perioada 2008-2012. Alte două obiective interne ambițioase sunt: reducerea emisiilor de dioxid de carbon cu 20 % până în 2010 și cu 60 % până în 2050 comparativ cu nivelurile din 1990.

O companie de depozitare a grânelor aflată în proprietatea fermierilor, Camgrain, își va reduce emisiile de carbon cu 1.000 de tone pe an.

proponeri privind reducerea nivelului de carbon în UE și pe baza capacităților regionale care există pentru a susține dezvoltările din acest domeniu, obiectivul de realizare a economiei cu nivel scăzut de carbon se bucură de sprijin larg în această regiune.

Nucleul de mediu în Peterborough

Peterborough (populația: 160 000) are ambiția de a deveni „capitala ecologiei” în Marea Britanie. Orașul este sediul a 300 de firme din domeniul mediului și al unor organizații de mediu, inclusiv al Centrului britanic pentru dezvoltare economică și de mediu. O asemenea concentrare de firme și organizații a ajutat la crearea unui nucleu de mediu care a contribuit la realizări ecologice mai importante. Membrii nucleului provin dintr-o paletă largă: agenții din sectorul public care oferă guvernului consultanță în elaborarea politicilor; firme angajate activ în reciclarea deșeurilor; companii care dezvoltă și folosesc tehnologii de vârf și firme de consultanță care își pun la dispoziție expertiza în întreaga lume.

Nucleul are mai mult de 4 500 de angajați și contribuie cu peste cinci procente la PIB al orașului. Un centru de inovație, deschis recent, va susține și ghida firmele nou create în sectorul de mediu. Un „district verde” a fost planificat în apropierea gării; acesta va include dezvoltarea unui spațiu de birouri cu emisii reduse de carbon de 25 000 m² și un magazin ecologic pentru vânzare cu amănuntul. În Peterborough, ca și în locuri precum Lowestoft, cu centrul „OrbisEnergy” sau Luton, cu „Baza de afaceri și inovație”, aceste noi facilități susținute de FEDR joacă un rol vital în îmbunătățirea zonelor în care se află. Legătura inerentă dintre crearea infrastructurii și regenerarea urbană este un alt aspect cheie al strategiei de dezvoltare durabilă regională. „Estul Angliei este, din multe puncte de vedere, lider în ceea ce privește progresul pe calea creșterii prosperității regiunii prin economia cu nivel scăzut de carbon”, concluzionează David Morrall.

Informații suplimentare:

<http://www.eeda.org.uk/>

Programul FEDR de Competitivitate din Estul Angliei (2007-2013)

Regiunea estului Angliei, care cuprinde departamentele Bedfordshire, Cambridgeshire, Essex, Hertfordshire, Norfolk și Suffolk, a primit aproximativ 110 milioane de euro în cadrul „Obiectivului UE competitivitate și ocuparea forței de muncă”. Noul Program FEDR Competitivitate pentru estul Angliei trece de la programul Obiectivul 2 precedent (2000-2006), care s-a ocupat de restructurarea economică, la reconstruirea fondurilor FEDR pe oportunitățile de creștere economică durabilă în regiune.

Obiectivele programului sunt următoarele:

- Îmbunătățirea economiei bazate pe cunoaștere pentru a crea locuri de muncă mai multe și de mai bună calitate în contextul nivelurilor de creștere economică planificată fără precedent;
- Încurajarea inovației, a antreprenoriatului și a creșterii economiei bazate pe cunoaștere prin cercetare și inovație, inclusiv noile tehnologii de informare și comunicare;
- Crearea unor locuri de muncă mai multe și mai bune prin atragerea mai multor oameni în ocuparea forței de muncă și prin îmbunătățirea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor și creșterea investițiilor în capitalul uman;
- Îndeplinirea programului de creștere economică într-un mod care să recunoască efectul carbonului asupra regiunii și nevoia de a stabili și reduce acest efect.

Prioritățile

Pe aceeași linie cu tema generală, programul are trei axe de prioritate operațională:

1. **Promovarea transferului de cunoștințe și inovație cu intenția de a îmbunătăți productivitatea** (37,3 milioane de euro) (a) Încurajarea comercializării prin puternica bază de cercetare a regiunii, inclusiv a tehnologiilor „curate”, pentru a crește eficiența și productivitatea; (b) Susținerea dezvoltării tehnologiei informației, care poate susține inovația și productivitatea; (c) Încurajarea firmelor pentru a se angaja cu instituțiile de învățământ superior în vederea realizării transferului de tehnologie.
2. **Stimularea întreprinderilor și sprijinirea firmelor de succes prin eliminarea barierelor în dezvoltarea și extinderea afacerilor** (26,6 milioane de euro) (a) Îmbunătățirea accesului la finanțare, în special a celor cu concentrare pe nivel redus de carbon; (b) Susținerea dezvoltării întreprinderilor sociale, în special a celor cu concentrare pe nivel scăzut de carbon; (c) Promovarea „demarurilor de afaceri”, în special a celor din grupurile subreprezentate, de exemplu femei, minorități etnice și comunități de migranți; (d) sprijinul pentru afacerile cu creștere economică ridicată; (e) Dezvoltarea tehnologiilor curate și a domeniilor energiei regenerabile; (f) Încurajarea managementului și a practicilor operaționale pentru firmele care își reduc emisiile de carbon.
3. **Asigurarea dezvoltării, a producției și consumului durabile** (42,6 milioane euro) (a) Sprijinirea locurilor de muncă locale și a dezvoltării afacerilor în zonele urbane și rurale care vor permite o producție cu emisii scăzute de carbon; (b) Susținerea abordării emisiilor scăzute de carbon pentru construcții și dezvoltarea fizică; (c) Promovarea utilizării eficiente a resurselor și reducerea la minim a deșeurilor.

Contact: erdf@eeda.org.uk

„Transformarea durabilă a El Hierro” – un proiect inovator cu obiectivul de a asigura independența energetică a Insulelor Canare

Juan Ruiz Alzola, director al Institutului de Tehnologie din Insulele Canare (ITC)

El Hierro, ca și celelalte insule din Canare, este în întregime dependentă de energia din sursele externe. Electricitatea sa este furnizată de stațiile electrice care consumă combustibili fosili contaminanți. Cu toate că insula are resurse abundente în ceea ce privește energia eoliană, exploatarea acestui enorm potențial pentru a alimenta insula cu energie se dovedește o sarcină dificilă.

Este necesar să se depășească obstacole tehnice considerabile înainte de a putea introduce pe larg energiile regenerabile. O alternativă este să se combine sistemele eoliene cu sistemele mini-hidroelectrice, în care apa este pompată între două rezervoare la înălțimi diferite, folosind energia eoliană. Când există o cerere de electricitate, apa care cade din rezervorul de sus antrenează turbinele din uzina hidroelectrică.

El Hierro are o suprafață mică (278 km²) cu contraste topografice puternice. Nevoile energetice ale celor 10.500 de locuitori ai săi sunt satisfăcute de o uzină electrică alimentată cu motorină de 12 MW. Având în vedere dimensiunea sa, terenul muntos, consumul de energie și potențialul eolian major, insula este locul ideal pentru un sistem hidro-eolian de generare a electricității. În sistemul propus pentru El Hierro, o fermă eoliană va genera electricitatea, care este apoi alimentată în rețeaua insulei pentru a satisface o parte din nevoile populației. Dacă există un exces de energie eoliană care nu poate fi alimentat în rețeaua de electricitate, această energie suplimentară este folosită pentru a pompa apa între rezervoare. Dacă viteza vântului nu este suficientă, apa stocată este eliberată, căzând pe mai multe turbine, care apoi generează energia electrică necesară. Uzina electrică hidro-eoliană convertește o sursă de energie intermitentă într-o alimentare cu electricitate constantă și controlată. Acest proces maximizează utilizarea energiei eoliene și reduce la minim consumul de combustibil fosil.

Consiliul din El Hierro Council, compania de electricitate UNELCO-ENDESA și guvernul Insulelor Canare au înființat recent prin ITC, compania „Gorona del Viento El Hierro”, care va răspunde de instalarea și operarea uzinei hidro-eoliene. În prezent, ITC și UNELCO-ENDESA colaborează în proiecte de inginerie pentru a construi și gestiona

sistemul energetic hidro-eolian. Acest proiect reprezintă o provocare tehnologică majoră, prin aceea că este primul în lume. Implicarea Institutului pentru Diversificarea și Economisirea Energiei (IDEE) aduce valoare adăugată suplimentară proiectului și va transforma ideea în realitate în viitorul apropiat.

Uzina energetică hidro-eoliană (cost estimat la 54 milioane de euro) va genera un total de 10 MW, reducând în felul acesta consumul anual de petrol cu 6 000 de tone și eliminând nevoia de a transporta petrolul pe insulă cu vaporul. Mai mult, în fiecare an se va pompa cu 20 000 de tone mai puțin CO₂ în atmosferă.

Proiectul numit „El Hierro: energie regenerabilă 100 %” este cofinanțat de Fondul European de Dezvoltare Regională și coordonat de ITC, și va beneficia de implicare din partea Consiliului El Hierro și a altor cinci instituții europene. Se va realiza un studiu privind strategiile pentru atingerea independenței energetice complete a insulei, ca și privind posibilitatea de a transfera acest proiect ambițios în alte insule din Europa și alte regiuni din lume. Printre strategii se numără creșterea conștientizării privind problemele legate de economisirea energiei și creșterea utilizării altor surse de energie regenerabilă (cum sunt energia termică și energia solară fotovoltaică) sau folosirea diverselor tipuri de biomasă și deșeuri organice produse pe insulă. Acest proiect de energie regenerabilă va face insula El Hierro un lider mondial în ceea ce privește implementarea sistemelor de independență energetică pe baza surselor regenerabile curate, contribuind în felul acesta la dezvoltarea economică și socială, care este compatibilă cu conservarea mediului.

Pentru informații suplimentare, vizitați:
itc@itccanarias.org

Vedere a întregului sistem.

INTERREG IIIA SPANIA/PORTUGALIA

Sprijin pentru sectorul plutei

Costuri totale: € 2 106 435
Contribuția UE: € 1 579 827

„Pluta este o resursă esențială pentru echilibrul teritorial și de mediu pentru Sierra din San Mamede și San Pedro, o zonă de 8 500 km² situată în partea de sud-est a peninsulei Iberice, la granița cu regiunile Alentejo și Extremadura. În această zonă, mai mult de 120 dintre micile firme ar putea dispărea dacă ar pierde piața tradițională; producția de dopuri pentru vin. Pentru a rezolva această amenințare, proiectul de cooperare transfrontalieră «Corchica» a condus la o mai bună cunoaștere a sectorului, a zonei și a pieței respective. Pe lângă acțiunile promoționale care au fost aplicate, cooperarea dintre producători a fost susținută și a fost oferită asistență tehnică în gestionarea afacerilor. Această abordare a culminat cu crearea unui plan strategic și a unui «Nucleu al plutei» în Extremadura, planificat pentru 2008”.

Fatima Cano,
responsabil de proiect, ASECOR
fcano@asecor.com

INTERREG IIIA Irlanda/Irlanda de Nord

„Semne vitale”: conștientizarea problemelor de mediu în rândul elevilor

Costuri totale: € 532 140
Contribuția UE: € 399 105

„Semne vitale a fost un proiect de cooperare în perioada 2005-06 care a dezvoltat produse software pentru tehnologia pda și baza de date pentru situl web legat de GIS, calitatea apei, caracteristicile cursului și habitatul în râurile din zona acumulărilor râurilor Blackwater, Foyle și Melvin, care sunt situate de-a lungul graniței dintre Irlanda de Nord și Republica Irlanda. În fiecare lună, elevii au făcut o înregistrare în apropiere de școala lor și datele au fost ulterior încărcate în baza de date a sitului web. Copiii au avut oportunități de a compara datele lor cu cele ale altor elevi din bazinul râului lor. Deplasările comune în teren au întărit legăturile între comunități și au creat un mai puternic simț al proprietății asupra resurselor locale. Proiectul a încurajat o mai mare conștientizare a problemelor de mediu în rândul copiilor și a introdus noile tehnologii în școlile rurale și comunitățile izolate”.

Gretta McCarron, șef de proiect
blackwatervitalsigns@yahoo.ie
www.vitalsignsireland.org

INTERREG IIIC Est

Conversia unei gropi de gunoi închise

Costuri totale: € 4 500 000
Contribuția UE: € 3 240 000

„Proiectul de cooperare «IUWMM (Integrated Urban Waste Management Model – Modelul de gestiune integrată al deșeurilor urbane)» a implicat participarea a 14 autorități regionale și locale care au împărtășit bunele practici în domeniul gestiunii deșeurilor. Unul dintre studiile de caz a fost o groapă de gunoi veche, închisă, din sudul orașului Leipzig (pop.: 500 000). În trecut, aproximativ 3,8 milioane m³ de deșeuri au fost depozitate aici. Groapa nu respecta reglementările de mediu europene, în special în ceea ce privește apele subterane și emisiile de gaze din groapă. Ca prim pas, au fost investigate riscurile pentru mediu. După aceea, a fost concepută redevoltarea gropii de gunoi cu o preocupare pentru reducerea cantității de apă de infiltrație poluată scursă din groapă, folosirea gropii ca zonă de recreație și în final generarea energiei din gazul emis de groapă și energia solară. Ca urmare, groapa a fost acoperită cu un sistem de izolație (26 ha) și cultivată după aceea.”

Frank Richter, Stadtreinigung Leipzig,
Eigenbetrieb der Stadt Leipzig
FRichter@SRLeipzig.de

INTERREG IIIB Marea Baltică

Adaptarea la schimbările climatice în regiunea Mării Baltice

Costuri totale: € 2 246 822
Contribuția UE: € 1 399 616

„Adaptarea la schimbările climatice joacă un rol foarte important în dezvoltarea teritorială durabilă. «Către adaptarea la schimbările climatice în regiunea Mării Baltice» este cel mai recent rezultat al proiectelor de adaptare la schimbările climatice pan-baltice («SEAREG» și «ASTRA»), care au fost desfășurate sub conducerea Supravegherii Geologice din Finlanda și în cooperare cu numeroase autorități și instituții de cercetare locale și regionale. Cooperarea interdisciplinară fructuoasă le-a permis unor orașe ca Espoo din Finlanda și Gdansk din Polonia să introducă adaptarea la schimbările climatice în viitoarea planificarea utilizării viitoare a teritoriului.”

Philipp Schmidt-Thomé,
Supraveghere Geologică din Finlanda (GTK)
philipp.schmidt-thome@gtk.fi
www.astra-project.org

„Lucrând pentru regiuni – Politica regională UE 2007-2013”

O nouă broșură – „Lucrând pentru regiuni. Politica regională UE 2007-2013” este disponibilă în toate limbile Comunității. Publicația de 36 de pagini explică modul în care funcționează politica regională și în care aceasta sprijină, de exemplu, transporturile, inovația, dezvoltarea mediului și dezvoltarea urbană în regiunile și orașele Europei. Cooperarea dintre regiuni, evaluarea programelor ca și cerințele de audit, control și publicitate sunt alte aspecte acoperite de publicație. Cifrele arată cât de mulți bani (din fondurile UE) vor fi cheltuiți în cele 27 de state membre ale UE și pentru ce anume în anii care vor urma.

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/pres_en.htm

Comisia Europeană, Direcția generală pentru Politică Regională
Unitatea B1 – Comunicare, informare, relații cu țările terțe
Ana-Paula Laissy
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Bruxelles
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

ISSN 1830-933X

© Comunitățile Europene, 2008
Reproducerea este autorizată cu înștiințarea sursei.

Tipărit în Belgia

BIROUL PUBLICAȚIILOR OFICIALE
ALE COMUNITĂȚILOR EUROPENE
L-2985 Luxemburg

Oficiul pentru Publicații
Publications.europa.eu